

Wat is de mening van de allochtone mens met diabetes zelf?

Symposium Diabeteszorg bij allochtonen

Wat is er anders?

22 november 2012

Nel Geelhoed-Duijvestijn, internist Medisch Centrum
Haaglanden Den Haag

Wat vooraf ging

- 25 jaar werkzaam in ziekenhuis in centrum van Den Haag
- Onderzoek van de GG&GD dat er sprake was van oversterfte aan diabetes in de regio
- Literatuur dat uitkomsten van gezondheidszorg slechter zijn bij groepen met lage Socio-Economische-Situatie (SES)
- In centrum Den Haag zijn mensen van allochtone afkomst oververtegenwoordigd
- Ook uitkomsten van diabeteszorg slechter dan bij de Nederlandse counterparts

Projecten

- Interventie bij Surinamers met diabetes
 - Matige resultaten
 - Moeite met recrutereren
- Interventie bij alle mensen met chronisch slecht gereguleerde diabetes
 - Goede resultaten bij Nederlanders, Marokkanen, Turken
 - Slechtste resultaten bij Surinamers
- Interventie met voorlichters eigen taal en cultuur
 - Matige resultaten
 - Moeite met recrutereren

Mening van de patiënt

- Kwalitatief Focusgroeponderzoek uitgevoerd door Yvonne Jansen en Rian Wijsman olv Paul Uitewaal en Nel Geelhoed
- Publicatie in Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde nov 2011

Doel

- Vaststellen óf en welke sociale en culturele belemmeringen allochtone mensen met diabetes type 2 ervaren
- In welke mate diabeteseducatie programma's aansluiten bij de cultuur van de patiënt

Methode: Focusgroepen

- Inzicht krijgen in:
 - Perceptie
 - Ervaringen
 - Wensen tav diabetesgebonden leefstijladviezen en diabetespreventieprogramma's
- Biculturele gespreksleider van dezelfde etnische afkomst als de deelnemers zonder specifieke kennis van diabetes en op voor hen bekende locaties.

Methode: Focusgroepen

- Onderwerpen:
 - Dagelijkse omgang met diabetes
 - Integratie van leefstijladviezen in dagelijks leven
 - Ervaren problemen hierin
 - Ervaren sociale steun
 - Wensen en behoeften mbt huidige diabeteszorg
- Opgenomen op voicerecorder. Analyse met specifieke software

Deelnemerskarakteristieken

- 7 groepen: 3 Surinaams, 2 Marokkaans en 2 Turks
- Gem diabetesduur 14 jaar
- Gem leeftijd 54 jaar (± 9) range 32-72jr
- Gem HbA1c 8,1% (range 6-11%)
- Opleidingsniveau laag geletterd tot laag opgeleid

Kennis over diabetes en leefstijladviezen

“Ja, goed bewegen, goed opletten op wat je eet en dat krijg ik iedere keer te horen “

“Ze hebben haar naar een speciale zwemles gestuurd. Wanneer ze het vet in haar buik verbrandt gaat haar suikergehalte zakken“

“Maar ook al eten we weinig....omdat we niet genoeg wandelen, niet genoeg sporten, komen we aan“

“Ik denk vooral als je achter het stuur gaat zitten bijvoorbeeld, dan hou je rekening mee hoe lang je achter het stuur zit. Heb je genoeg gegeten? Want het moet niet tijdens het rijden gebeuren, dat de suiker laag wordt”

Belemmeringen

"Ik ben eerlijk. Ik kan er gewoon niet mee omgaan. Ik ben zo veel keren naar de diëtiste geweest. Als je langer wilt leven, dan moet je het echt doen. Enne, maar dat gaat niet in mijn hoofd; echt waar"

"De dokter zegt dat we elke dag onze sportkleding en fles water moeten pakken en in het Zuiderpark gaan joggen. Welke Turkse vrouw doet dat? Ook al trek je sportkleding aan, je hebt dan een hoofddoek op en kunt alsnog niet makkelijk bewegen"

"Soms als ik naar de moskee ga, dan loop ik met moeite, laat staan dat ik ga sporten".

Volgens dieet eten, lukt niet altijd. Eten kook je ook voor man en kinderen. Apart koken doe je niet".

"Ze willen dat we erg actief zijn en veel sporten, maar dat past niet bij Turkse vrouwen. Het zorgen voor gezin en huishouden kost veel tijd. Je bent altijd bezig met huishouden"

Psychosociale problematiek

"Alle vaders die moeilijke kinderen hebben zijn diabetisch. In onze jeugd hebben wij een andere opvoeding gehad, wij luisterden naar onze vaders"

"Wij zeggen dat heel vaak hè, de Nederlanders tillen niet zo zwaar, de witte Nederlanders, tillen niet zo zwaar, als bepaalde gebeurtenissen, als er een aantal dingen, hectische dingen, gebeurt. Maar de Hindoestanen die gaan erbij neerliggen. Die gaat heel veel over nadenken"

"Ik heb twee dochters in Marokko achtergelaten. Op het moment dat ik met ze bel dan voel ik me rot, en gaat zeker mijn suiker omhoog en mijn arts weet dat ook. Hij vraagt er wel naar"

Cultuur en sociale norm

"Bij Nederlanders is het anders, zij hebben geen bemoeienis uit hun sociale netwerk. Vaders worden door de sociale omgeving aangesproken op het gedrag van de kinderen: leven door de ogen van een ander"

"Maar bij een Hindoestaanse cultuurbijvoorbeeld na een bruiloft om elf uur 's avonds een volle portie. Dat hoor bij onze cultuur"

"Ja, ik weet wel dat ik moet afvallen. Ik heb er ook last van. Wanneer ik met mijn man en kinderen ben maakt het misschien niet zoveel uit, maar wanneer ik ergens op visite ga of naar een feest ga is het wel erg lastig"

"Als je bij iemand op visite bent, en hij of zij brengt wat voor je, en je eet niet, dan is het ook al een beetje beledigend voor die persoon"

"Wij Turkse vrouwen proberen ons erg te houden aan wat wij geleerd hebben van onze ouders. Ik kan bijvoorbeeld niet aerobics doen waar ook andere mannen sporten, of niet meedoen met zwemmen. Maar als er een ruimte voor vrouwen zou zijn, met gesloten deuren, zonder camera. [...]
een ruimte die aansluit bij op onze waarden en normen... "

Openheid over ziekte/communicatie

"Ja, ik denk ook, de Hindoestaanse cultuur is bescheiden. Als je iets hebt, als je ziek bent, dan houden ze die ziekte voor zich. Ik ben een voorbeeld. Ik schaamde me gewoon. Ik was gewoon bang dat mijn familie zou denken 'je bent zo jong en je hebt al suiker'

"De Turkse vrouwen ouder dan 30-40 kunnen meestal niet lezen en schrijven. Daarom geloven ze alles wat ze van jou en van mij horen en dat blijft in hun geheugen"

"Meestal nemen we tolken {kinderen} mee en die tolken. Die raken zo vermoeid, want zij moeten twee keer nadenken, twee talen, en die zeggen ook op een gegeven moment, 'nee, dat ga ik niet vertalen' "

"Om een van de dokters even een hint te geven, kijk, ik zit met zo'n probleem. Je hoeft die hele verhaal van thuis niet te vertellen, maar dat ik ja.. heel ingewikkeld ben, met een scheiding en dat...speelt een beetje bij mij"

Lotgenotencontact

"Wij praten onderling niet makkelijk over onze problemen. Hierdoor helpen wij elkaar niet in positieve zin"

"Als je hier kinderen hebt en migrant bent, dan is het gewoon moeilijk. Ik bezoek de sauna en ik ontmoet daar veel kennissen, wij praten over verschillende onderwerpen m.b.t. kinderen"

"Misschien heeft een ander dat ook, dat ik beter misschien om kan gaan met mijn problemen"

"Ja, natuurlijk. Iedereen steunt elkaar en vertelt iets nieuws wat je niet wist. Ja, dat doen we hier nu {tijdens focusgroepgesprek } toch ook"

Overige

Naar aanleiding van slechte opkomst bij groepseducatie, niet komen ondanks toezegging mee te willen doen aan projecten etc:

"De mensen die niet zijn gekomen. Ik denk dat ze niet gekomen zijn omdat ze niet verplicht waren. Omdat jullie zeiden dat ze het zelf moesten weten, dat ze konden komen maar dat het niet verplicht was. Als de dokter zegt dat ze moeten komen, moeten ze op die datum, op die tijd bij de dokter zijn"

Conclusies:

- Mensen van allochtone afkomst ervaren *dezelfde* belemmeringen als autochtone Nederlanders
- Barrières zijn moeilijker te overwinnen als gevolg van culturele verschillen

Take home messages

- Allochtonen hebben te maken met een groepscultuur: rol individu is ondergeschikt
- Het niet “anders” willen zijn’, gekoppeld aan weinig sociale steun en de angst voor roddel, geeft moeilijkheden voor het opvolgen van leefstijladviezen
- Psychosociale problematiek en het gemis aan taal- en communicatievaardigheid zijn belangrijke barrières voor het navolgen van leefstijladviezen

Wat ga je morgen anders doen?

- Barrières bespreekbaar maken:
 - Weet u wat u moet doen
 - Weet u waarom u het moet doen
 - Wat vindt u het moeilijkst
 - Wat kan wél
- Patient zelf iets laten kiezen om iets mee te doen en vragen hoe hij/zij dat gaat doen
- Indien nodig zeggen dat er iets *moet* gebeuren
- Eventueel het geloof erin betrekken
- Familie inschakelen
- Groepsbijeenkomsten in eigen wijk

Supermarktbezoek

MCH Middelich Centrum voor Zorg Bewegen bij fysiotherapie

